Konu, Ana Fikir, Başlık ve Özetleme

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Konu:** Metinde üzerinde durulan olay, durum ya da düşüncedir. "Metin neyi anlatıyor?" sorusunun cevabıdır ve genellikle kısa bir kelime grubuyla söylenir.
- **Ana fikir (ana düşünce):** Yazarın okuyucuya vermek istediği temel mesajdır. "Yazar bize ne söylemek istiyor?" sorusunun cevabıdır ve cümleyle ifade edilir. Metnin farklı bölümlerinden bulunan kanıtlar ana fikri destekler.
- **Başlık:** Metnin konusunu ya da ana fikrini kısa ve dikkat çekici biçimde yansıtır.
- **Önemli ve önemsiz bilgi:** Ana fikre ya da konuya doğrudan katkı sağlayan bilgiler önemlidir; çıkarıldığında metnin anlamı bozulmayan ayrıntılar önemsizdir.
- **Özetleme:** Metindeki önemli bilgiler seçilir, olay ya da düşünce akışına uygun sırayla ve kendi cümlelerimizle kısaca yazılır. "Kısacası, yani, özetle, sonuç olarak" gibi ifadelerden yararlanılabilir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. Konu ile ana fikir arasındaki farkı kendi cümlelerinizle açıklayınız.

2. Aşağıdaki paragrafın **konusu** nedir?
"Kış aylarında kuşlar yiyecek bulmakta zorlanır. Balkonumuza koyduğumuz bir kap yem ve biraz su, pek çok kuşun kışı atlatmasına yardım eder."

A) Kışın kuşlara yardım etmek
B) Kuşların göç etmesi
C) Balkonların süslenmesi
D) Kış sporları

3. Aşağıdaki başlıklardan hangisi "diş sağlığı" konulu bir metne **en uygundur**?

A) Denizde Bir Gün
B) Kayıp Anahtar
C) Gülüşünü Koru
D) Kardan Adam

4. Aşağıdaki paragrafın **ana fikrini** bir cümleyle yazınız.
"Ali her gün yalnızca on dakika gitar çalıştı. Başlarda parmakları acıyor, notalar birbirine karışıyordu. Aylar geçtikçe ellerindeki titreme kayboldu. Yılın sonunda okul gösterisinde sahneye çıkıp alkışları topladı."

5 Aşağıdakilerden hangisi **özetleme** yaparken dikkat edilecek kurallardan biri **değildir**?

A) Önemli bilgileri seçmek
B) Metindeki bütün ayrıntıları eksiksiz yazmak
C) Kendi cümlelerimizi kullanmak
D) Olayların sırasını korumak

6 Özetleme yaparken kullanılabilecek **iki ifade** yazınız.

7 Aşağıdaki paragrafta **önemsiz** bilgi veren cümle hangisidir?
"(1) Su, canlıların yaşaması için gereklidir. (2) Vücudumuzun büyük bölümü sudan oluşur. (3) Benim en sevdiğim bardağın rengi mavidir. (4) Bu yüzden gün içinde yeterince su içmeliyiz."

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8 Metnin başlığı okuyucuya ne gibi bir **ipucu** verir? Kısaca yazınız.

9 Aşağıdaki cümlelerin karşısına **konu** ise **K**, **ana fikir** ise **A** yazınız.
(…) Kitap okumanın faydaları
(…) Kitap okuyan insanın hayal dünyası genişler.
(…) Doğayı korumak hepimizin görevidir.
(…) Orman yangınları

10 Bir metnin ana fikrini bulurken metnin **farklı bölümlerinden kanıt** toplamak neden önemlidir?

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki metni okuyunuz.

KOMŞULUK

Apartmanımızın üçüncü katında yaşayan Necla Teyze bir sabah merdivenden düşüp ayağını incitti. Doktor ona iki hafta dinlenmesini söyledi. Bunu duyan komşular hemen harekete geçti. Kimi onun pazar alışverişini yaptı, kimi çiçeklerini suladı. Karşı dairedeki Sinan Amca her akşam ona sıcak çorba getirdi. Necla Teyze iyileştiğinde bütün komşularını çaya davet etti ve "İyi ki böyle komşularım var." dedi.

Metnin **ana fikri** aşağıdakilerden hangisidir?

A) Komşular zor zamanlarda birbirine yardım etmelidir.
B) Merdivenlerde dikkatli yürümeliyiz.
C) Çorba sağlıklı bir yiyecektir.
D) Çiçekler her gün sulanmalıdır.

12 Komşuluk metninde ana fikri destekleyen **iki kanıt** yazınız.

13 Komşuluk metnindeki bilgilerden hangisi **özete alınmayabilir**?

A) Necla Teyze'nin ayağını incitmesi
B) Komşuların ona yardım etmesi
C) Necla Teyze'nin apartmanın üçüncü katında oturması
D) Necla Teyze'nin iyileşince komşularına teşekkür etmesi

14 Komşuluk metnini **iki cümleyle** özetleyiniz.

15 Komşuluk metnine **başka bir başlık** önerip bu başlığı neden seçtiğinizi açıklayınız.

16 Aşağıdaki metni okuyunuz.

KÜÇÜK DOSTLAR

Arılar yalnızca bal yapan canlılar değildir. Çiçekten çiçeğe konarken polen taşıyarak bitkilerin meyve ve tohum vermesini sağlarlar. Yediğimiz elma, kiraz, badem gibi pek çok besin arıların bu çalışması sayesinde oluşur. Arılar, siyah ve sarı çizgili vücutlarıyla da kolayca tanınırlar. Bu nedenle arıları korumak, aslında kendi sofralarımızı korumaktır.

Metinde **önemsiz** bilgi veren cümle hangisidir?

A) Çiçekten çiçeğe konarken polen taşıyarak bitkilerin meyve ve tohum vermesini sağlarlar.
B) Arılar, siyah ve sarı çizgili vücutlarıyla da kolayca tanınırlar.
C) Bu nedenle arıları korumak, aslında kendi sofralarımızı korumaktır.
D) Yediğimiz elma, kiraz, badem gibi pek çok besin arıların bu çalışması sayesinde oluşur.

17 Küçük Dostlar metninin **konusu** ve **ana fikri** nedir?

18 Aşağıdaki başlıklardan hangisi Küçük Dostlar metnine **en az uygundur**?

A) Sofralarımızın Görünmeyen Kahramanları
B) Arıları Koruyalım
C) Çiçeklerin Yardımcıları
D) Bal Tarifleri

19 Aşağıdaki paragrafta **ana fikri veren** cümle hangisidir?
"(1) Bazı insanlar hata yapmaktan korktuğu için yeni şeyler denemez. (2) Oysa bisiklet sürmeyi öğrenen her çocuk birkaç kez düşer. (3) Resim yapan biri ilk çizimlerinde zorlanır. (4) Hatalar, öğrenmenin doğal bir parçasıdır."

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

20 Aşağıdaki paragrafın konusunu ve ana fikrini yazınız.
"Eski eşyalarımızı hemen çöpe atmak yerine onlara yeni bir görev verebiliriz. Boş kavanozlar kalemlik, eski tişörtler toz bezi olabilir. Böylece hem çevreyi korur hem de tasarruf ederiz."

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki metni okuyunuz.

EKRAN SÜRESİ

Günümüzde çocuklar gün içinde saatlerce ekran başında kalabiliyor. Uzun süre telefona ya da tablete bakmak gözlerin yorulmasına neden olur. Hareketsiz geçen saatler vücudu da güçsüzleştirir. Üstelik gece geç saatlere kadar ekrana bakan çocuklar uykusunu alamaz. Ekran süresini sınırlamak ve bu zamanı oyun, spor ya da kitapla değerlendirmek sağlıklı bir yaşamın anahtarıdır.

Metne göre uzun süre ekran başında kalmanın zararları arasında aşağıdakilerden hangisi **yoktur**?

A) Gözlerin yorulması
B) Vücudun güçsüzleşmesi
C) Uykusuzluk
D) Arkadaşlarla kavga etmeye neden olması

22 Ekran Süresi metninin ana fikrini ve bu ana fikri destekleyen **üç kanıtı** yazınız.

23 Ekran Süresi metnini **en iyi** özetleyen cümle hangisidir?

A) Uzun süre ekrana bakmak göz, beden ve uyku sağlığını bozduğu için ekran süresi sınırlanmalıdır.
B) Çocuklar telefon ve tablet kullanmayı çok sever.
C) Gece erken yatmak gerekir.
D) Spor yapmak vücudu güçlendirir.

24 Bir öğrenci Komşuluk metnini şöyle özetlemiştir:
"Necla Teyze üçüncü katta oturur. Doktor iki hafta dinlenmesini söyledi. Sinan Amca karşı dairede oturur."
Bu özetin **eksikliklerini** yazınız.

25 Aşağıdaki paragrafın başlığı olarak hangisi **en uygundur**?
"Sabah kahvaltısı günün en önemli öğünüdür. Kahvaltı yapan öğrenciler derslere daha kolay odaklanır, kendilerini daha enerjik hisseder. Kahvaltıyı atlayanlar ise öğlene doğru yorgunluk ve dikkat dağınıklığı yaşar."

A) Öğle Yemeğinde Neler Var?
B) Güne Güçlü Başla
C) Okulun İlk Günü
D) Yorgun Öğretmen

26 Aşağıdaki paragrafta ana fikir **paragrafın neresinde** verilmiştir?
"Ormanda yürürken yere çöp atmamalıyız. Ateş yakmak da büyük yangınlara yol açabilir. Hayvanları rahatsız etmek onların yaşamını tehlikeye atar. Kısacası doğaya saygı göstermek hepimizin sorumluluğudur."

A) İlk cümlede B) İkinci cümlede C) Üçüncü cümlede D) Son cümlede

27 Aşağıdaki cümleleri önemli (Ö) ve önemsiz (Ö.S.) olarak sınıflandırınız. (Konu: Sağlıklı beslenme)
(…) Sebze ve meyveler vitamin açısından zengindir.
(…) Market poşetleri genellikle beyazdır.
(…) Şekerli yiyeceklerin fazlası dişlere zarar verir.
(…) Kardeşim yemekte hep sağ elini kullanır.

28 Küçük Dostlar metnini okuyan üç öğrenci ana fikir hakkında şunları söylemiştir:
Berk: "Arılar siyah ve sarı çizgili canlılardır."
Naz: "Arılar besinlerimizin oluşmasını sağladığı için korunmalıdır."
Onur: "Bal çok faydalı bir yiyecektir."
Hangi öğrencinin söylediği metnin ana fikridir? Diğer iki öğrencinin yanılgısını açıklayınız.

29 Bir metnin ana fikri "**Paylaşmak mutluluğu çoğaltır.**" cümlesidir. Bu ana fikre uygun **üç cümlelik** kısa bir paragraf yazınız.

30 Okuduğunuz ya da izlediğiniz bir hikâyeyi (ya da bir gününüzü) **özetleme ifadelerinden** birini kullanarak **üç cümleyle** özetleyiniz.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**